

POLACY O POMOCY ROZWOJOWEJ

Wyniki badania przeprowadzonego przez TNS OBOP

dla Departamentu Współpracy Rozwojowej

Ministerstwa Spraw Zagranicznych w grudniu 2008 r.

Spis treści

Streszczenie wyników badania.....	3
Informacje o badaniu.....	4
Wyniki badania.....	5
1. Przekonanie o potrzebie udzielania pomocy przez Polskę.....	5
2. Informacje o pomocy Polski dla innych krajów. Źródła i treść informacji.....	7
3. Świadomość problemów rozwoju na świecie	9
4. Dziedziny, sposoby i kierunki pomocy.....	11
5. Wielkość polskiej pomocy	14
6. Działania pomocowe w zakresie demokratyzacji.....	15
Załącznik 1. Kwestionariusz	17

Streszczenie wyników badania

Zdaniem 84% Polaków Polska powinna wspomagać rozwój krajów słabiej rozwiniętych.

Poparcie dla udzielania pomocy przez Polskę systematycznie wzrasta. Odsetek zwolenników współpracy rozwojowej z krajami słabiej rozwiniętymi wzrósł w ciągu czterech lat o 19 punktów procentowych. Przychylna postawa wobec pomocy zagranicznej jest powszechna we wszystkich grupach społeczno-demograficznych.

Najczęściej wskazywanymi powodami, dla których Polska powinna angażować się we współpracę rozwojową, są moralny obowiązek pomagania uboższym krajom i wdzięczność za pomoc uzyskiwaną przez Polskę od bogatszych krajów w przeszłości.

Liczba osób deklarujących negatywny stosunek do zaangażowania Polski w pomoc rozwojową jest z roku na rok coraz mniejsza. Wśród osób niechętnych zaangażowaniu Polski w pomoc dla krajów słabiej rozwiniętych dominuje przekonanie, że Polska nie jest na tyle zamożna, by pomagać innym krajom, oraz że naszym priorytetem powinno być rozwiązanie najpierw własnych problemów.

Zapytani, ile państw – spośród wszystkich 200 państw na świecie – jest biedniejszych i gorzej rozwiniętych od Polski, respondenci średnio wskazują 81 (w rzeczywistości Polska zajęła w 2008 roku 39. miejsce pod względem wskaźnika rozwoju społecznego HDI).

W opinii Polaków największymi wyzwaniami na drodze rozwoju krajów słabiej rozwiniętych są choroby zakaźne, w tym HIV/AIDS, konflikty zbrojne i inne konflikty wewnętrzne, brak dostępu do wody pitnej oraz niezdolność do wytworzenia wystarczającej ilości żywności.

Zdaniem Polaków powinniśmy przede wszystkim pomagać krajom Afryki (52% badanych), a w następnej kolejności naszym wschodnim sąsiadom: Ukrainie i Białorusi (37% respondentów).

Dziedzinami wskazywanymi najczęściej jako te, w których Polska ma najwięcej do zaoferowania krajom biedniejszym, są edukacja i służba zdrowia.

Do preferowanych sposobów wspierania przez Polskę rozwoju krajów biedniejszych należy przede wszystkim umożliwienie studentom z tych krajów studiowania w Polsce. Na dalszych pozycjach wymienia się wysyłanie wolontariuszy, przekazywanie pomocy finansowej rządowi tych państw, inwestycje polskich firm, a także szkolenie pracowników administracji i instytucji państwowych tych krajów oraz wysyłanie polskich ekspertów i doradców.

Większość Polaków uważa, że polska pomoc powinna być przekazywana głównie za pośrednictwem wyspecjalizowanych organizacji międzynarodowych i polskich organizacji pozarządowych.

Za najlepsze sposoby promowania przez Polskę demokracji w krajach, w których istnieją niedemokratyczne rządy, Polacy uważają wymianę młodzieży i zapraszanie do Polski przedstawicieli opozycji demokratycznej. Respondenci wskazują także na celowość wspierania niezależnego radia i telewizji, które nadawałyby spoza granic niedemokratycznych krajów, udzielania studentom z tych krajów stypendiów na studia w Polsce oraz poruszanie przez Polskę kwestii promowania demokracji na forum organizacji międzynarodowych.

Ponad trzy czwarte Polaków zgadza się, aby z ich podatków polski rząd przeznaczał środki na pomoc rozwojową dla uboższych krajów. 60% Polaków zgadza się, aby kwota ta wynosiła 3 złote lub więcej miesięcznie.

Informacje o badaniu

Badanie opinii publicznej nt. pomocy rozwojowej zostało przeprowadzone przez TNS OBOP w dniach 4–8 grudnia 2008 r. na zlecenie Departamentu Współpracy Rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Badanie zrealizowano na reprezentatywnej losowej próbie mieszkańców Polski¹ metodą bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w domach respondentów.

Badanie dotyczące pomocy rozwojowej zostało zrealizowane przez TNS OBOP po raz piąty². Niniejszy raport zawiera odniesienia do wyników uzyskanych w poprzednich latach.

¹ Ogólnopolska losowa reprezentatywna próba 1001-osobowa mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat. Błąd statystyczny $\pm 3,1\%$.

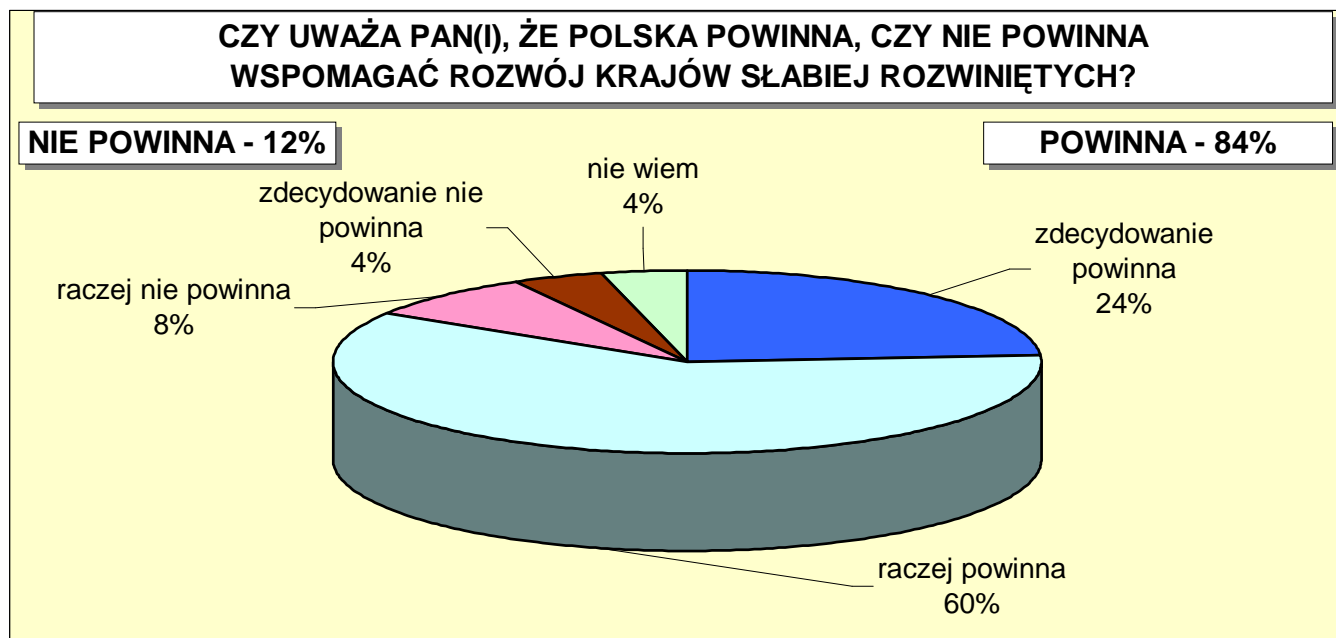
² Pierwsza edycja została przeprowadzona we wrześniu 2004 r. dzięki współpracy Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) w Polsce, Ambasady Kanady w Polsce i polskiego MSZ, druga w grudniu 2005 r. na zlecenie UNDP w Polsce; trzecia edycja w grudniu 2006 r. i czwarta w listopadzie 2007 r. zostały zrealizowane na zlecenie Departamentu Współpracy Rozwojowej MSZ.

Wyniki badania

1. Przekonanie o potrzebie udzielania pomocy przez Polskę

Polska powinna wspomagać rozwój krajów słabiej rozwiniętych – tak uważa przeważająca większość Polaków (co czwarty badany wyraża tu zdecydowaną opinię). Odmiennego zdania jest 12% respondentów.

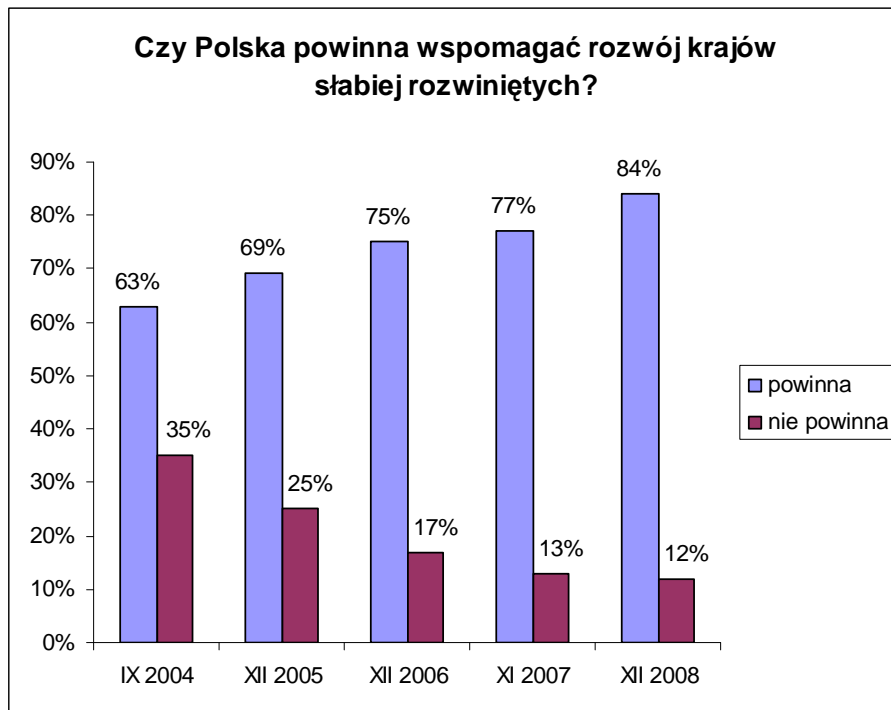
Wiele państw oraz organizacje międzynarodowych wspomaga rozwój krajów mniej rozwiniętych. Pomaga im finansowo i materialnie oraz wysyła specjalistów. Celem tej pomocy jest wspieranie wzrostu gospodarczego i zmniejszenie ubóstwa, wspieranie reform demokratycznych, rządów prawa i samorządności, zapobieganie konfliktom wewnętrznym i wzrost bezpieczeństwa w świecie. Pomoc rozwojowa nie jest pomocą humanitarną świadczoną doraźnie w przypadku katastrof humanitarnych, klęsk żywiołowych, konfliktów militarnych itp., lecz ma wspierać trwale rozwój ubogich krajów.

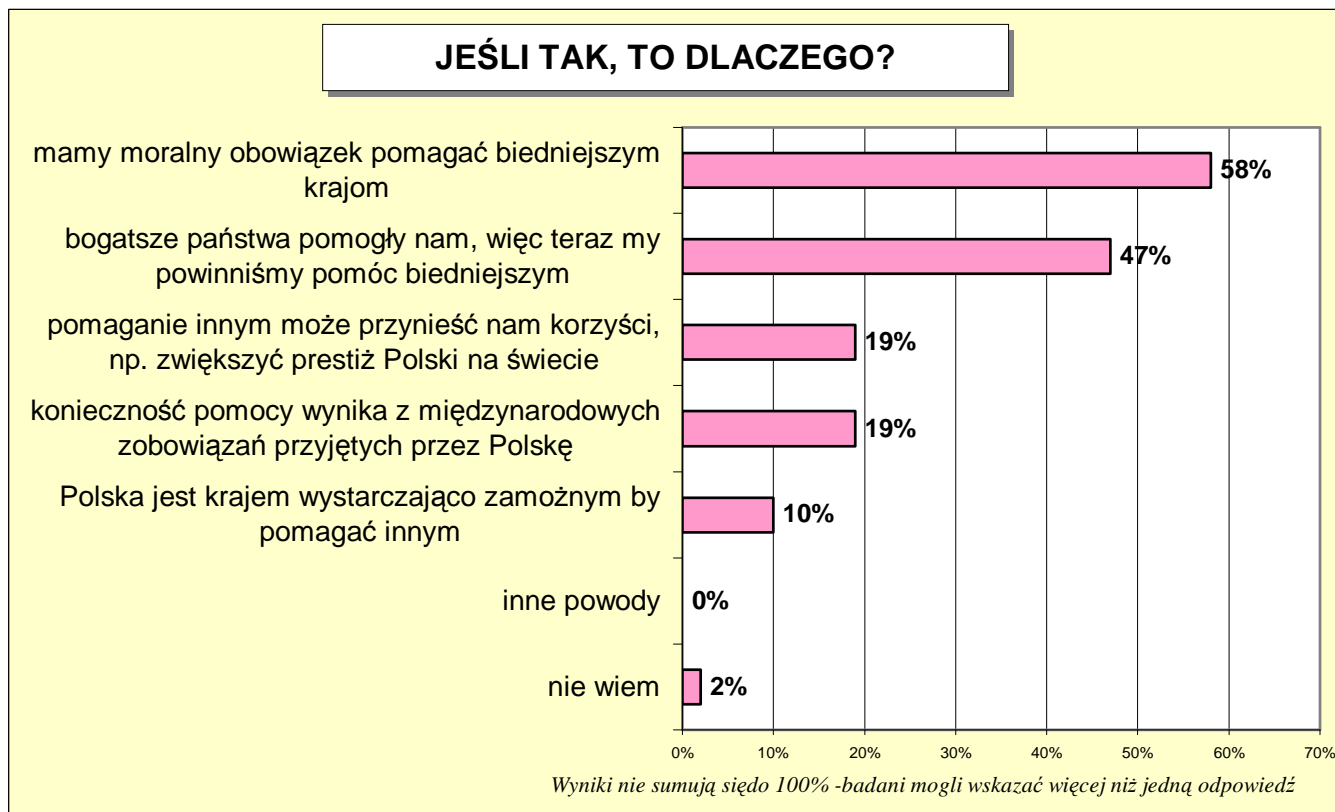
Odpowiedź „nie wiem” nie była odczytywana respondentom

Przekonanie, że Polska powinna wspomagać rozwój krajów słabiej rozwiniętych, jest powszechne we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Warto jednak zauważyć, że im wyższe wykształcenie badanych i lepsza sytuacja materialna, tym częstsze przeświadczenie o konieczności niesienia pomocy krajom słabiej rozwiniętym. Taką opinię najczęściej wyraża młodzież wieku 15–19 lat (98%) oraz kierownicy i specjaliści (99%).

Obserwując zmiany zachodzące od pierwszego pomiaru zrealizowanego w 2004 r., można zauważyć, że systematycznie zwiększa się liczba osób przekonanych o zasadności pomagania przez Polskę innym krajom. Jednocześnie stale maleje grupa przeciwników udzielania pomocy. Ich odsetek zmniejszył się w latach 2004–2008 aż o 23 punkty procentowe.

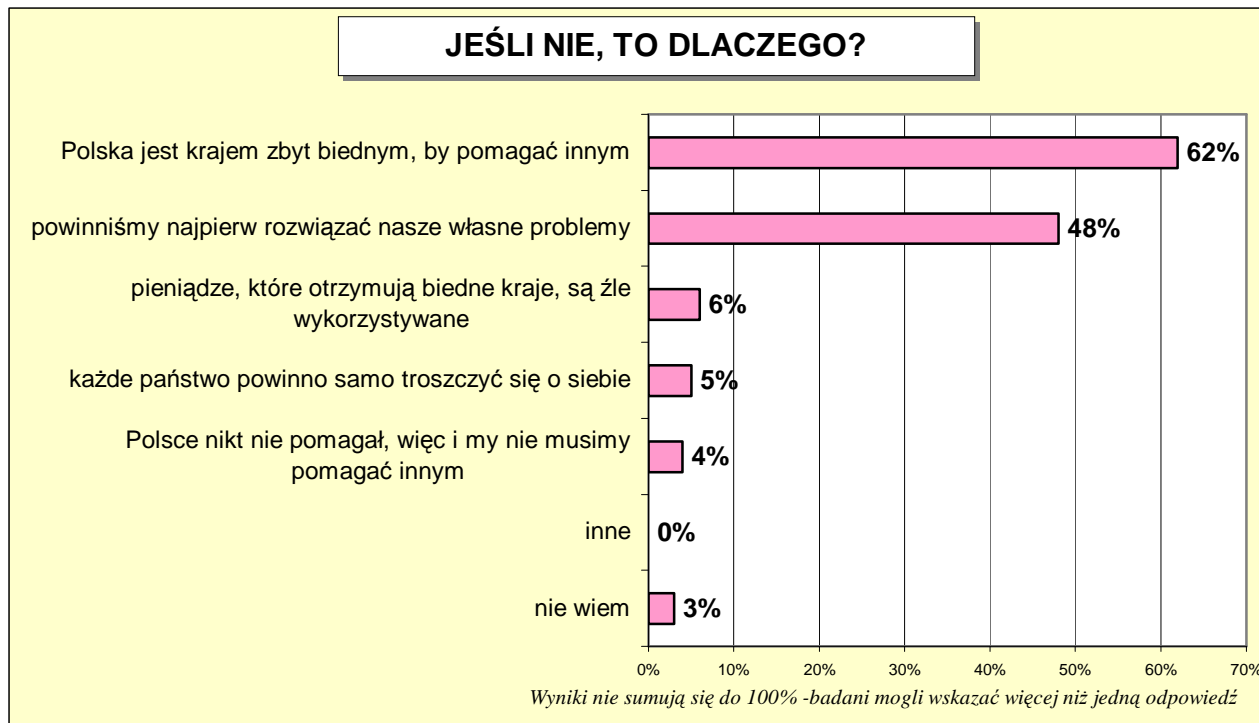
Wśród argumentów, na które powołują się osoby przekonane o powinnościach Polski wobec krajów słabiej rozwiniętych, na pierwszym miejscu sytuuje się moralny obowiązek pomagania biedniejszym (58%). O tym, że pomagając słabszym, odwziewamy się niejako za pomoc uzyskiwaną kiedyś przez Polskę, mówi prawie połowa badanych. Jedna piąta dostrzega, że pomaganie innym może przynieść korzyści, np. zwiększyć prestiż Polski na świecie. Tyle samo osób wskazuje na obowiązek Polski wynikający z międzynarodowych zobowiązań.

N=840

Odpowiedź „nie wiem” nie była odczytywana respondentom

Wśród osób niechętnych świadczeniu przez Polskę pomocy innym krajom przeważa przekonanie, że Polska jest krajem zbyt biednym, aby udzielać pomocy (62%). Na drugim miejscu (48%) pojawia się opinia o potrzebie rozwiązania naszych własnych problemów, zanim zacniemy pomagać innym.

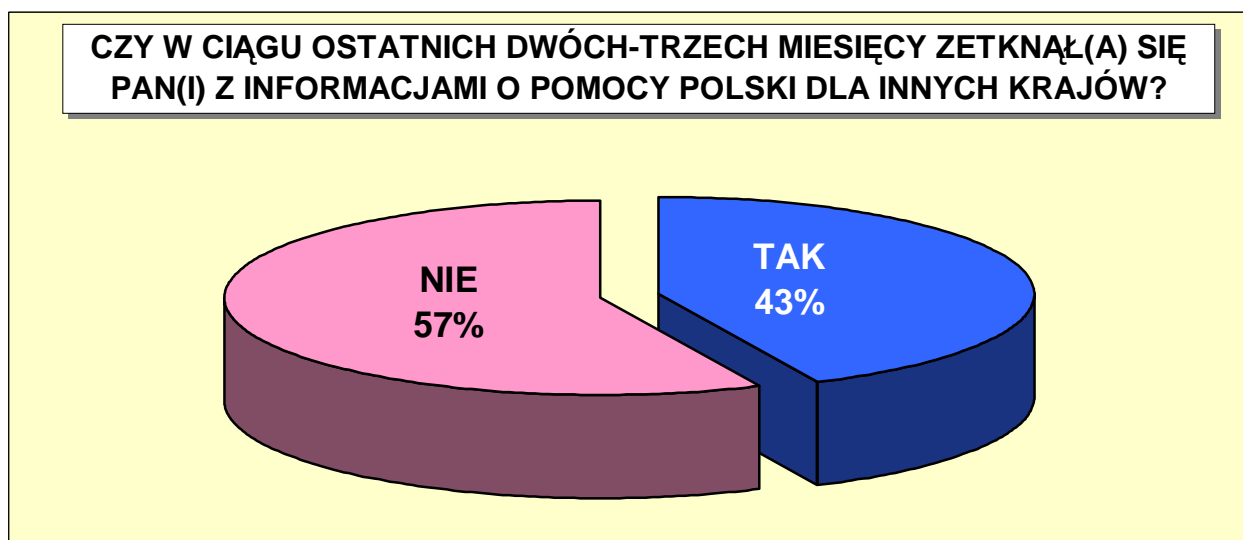

N=124

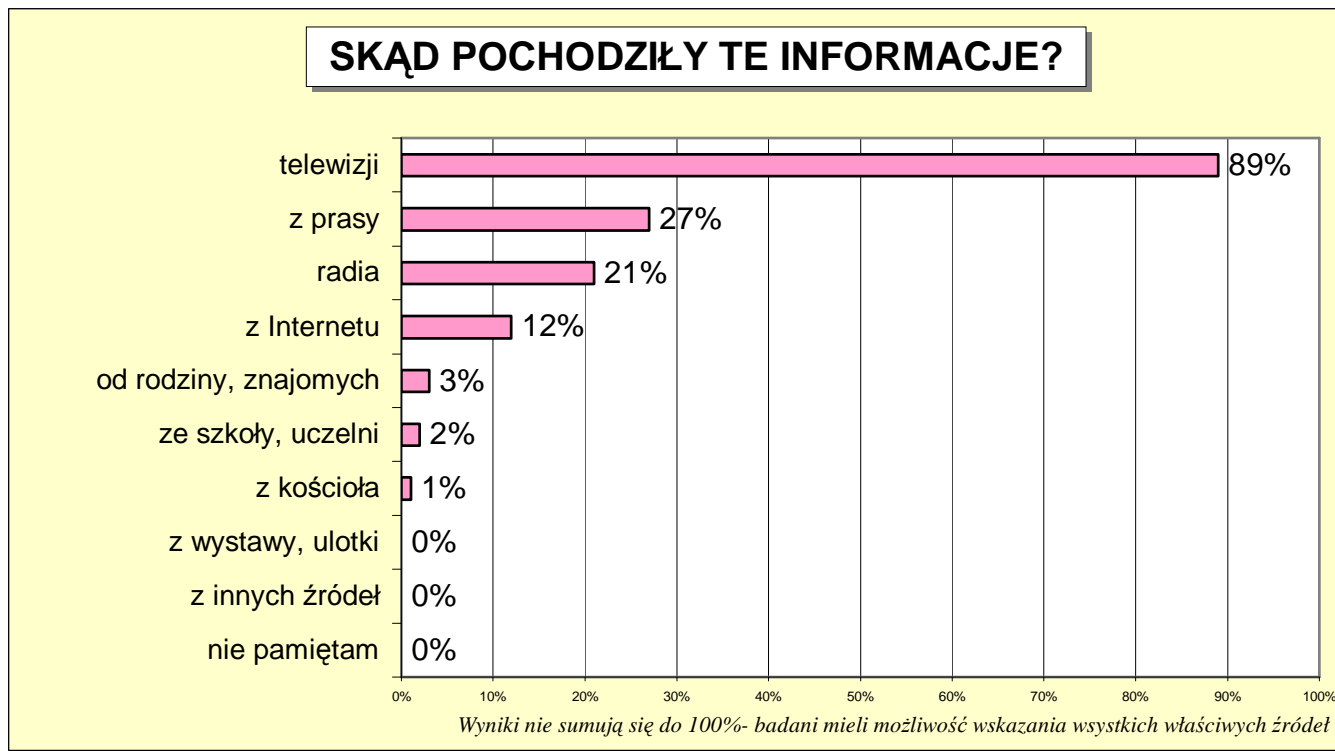
Odpowiedź „nie wiem” nie była odczytywana respondentom

2. Informacje o pomocy Polski dla innych krajów. Źródła i treść informacji

Ponad dwie piąte Polaków twierdzi, że w ciągu ostatnich dwóch-trzech miesięcy poprzedzających badanie zetknęli się z informacjami o pomocy Polski dla innych krajów. Osoby zainteresowane sprawami politycznymi są lepiej w tej kwestii poinformowane.

Głównym źródłem informacji o pomocy Polski dla innych krajów, tak jak rok wcześniej, jest telewizja (wskazywana przez 89% spośród poinformowanych). Żaden inny kanał informacji nie odgrywa tak dużego znaczenia. Prasę i radio wymienia odpowiednio 27% i 21% badanych. O pozyskiwaniu informacji z Internetu mówi 12% osób. Inne źródła (szkoła, uczelnia, wystawy, ulotki, kościół) wskazywane są bardzo rzadko.

Wyniki wśród osób, które w ciągu ostatnich 2–3 miesięcy zetknęły się z informacjami o pomocy Polski dla innych krajów (N=427)

W 2008 roku Polacy najczęściej zetknęli się z informacjami o pomocy udzielanej przez Polskę Gruzji (21%). Na drugim miejscu wymieniali pomoc dla Afryki (16%). O pomocy dla krajów Azji słyszało 9% respondentów. Niewielka liczba badanych przypomina sobie informacje dotyczące pomocy świadczonej ofiarom katastrof i klęsk żywiołowych (14%), pomocy żywnościowej (13%) i ogólnie – pomocy humanitarnej dla osób ubogich, potrzebujących (9%).

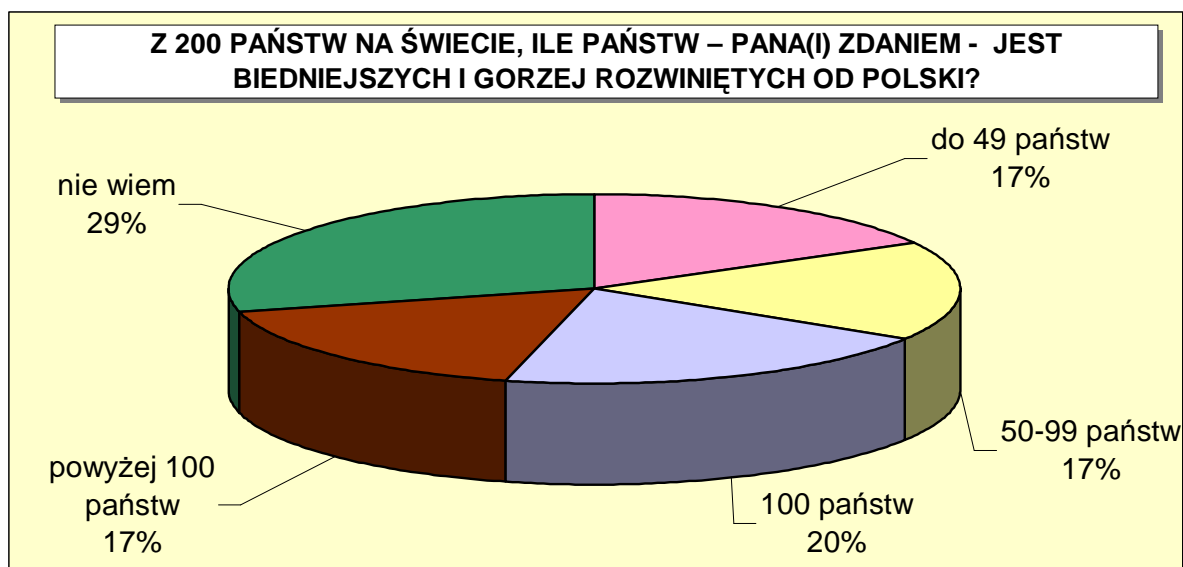
W porównaniu z latami ubiegłymi tematyka informacji, o której wspominają Polacy, zmieniła się głównie ze względu na konflikt zbrojny w Gruzji w 2008 roku. W związku z kryzysem finansowym wśród wymienianych państw, do których skierowana jest polska pomoc, pojawiły się Irlandia i Islandia.

Wśród organizatorów pomocy Polacy najczęściej wymieniają, tak jak rok wcześniej, Polską Akcję Humanitarną (4%).

3. Świadomość problemów rozwoju na świecie

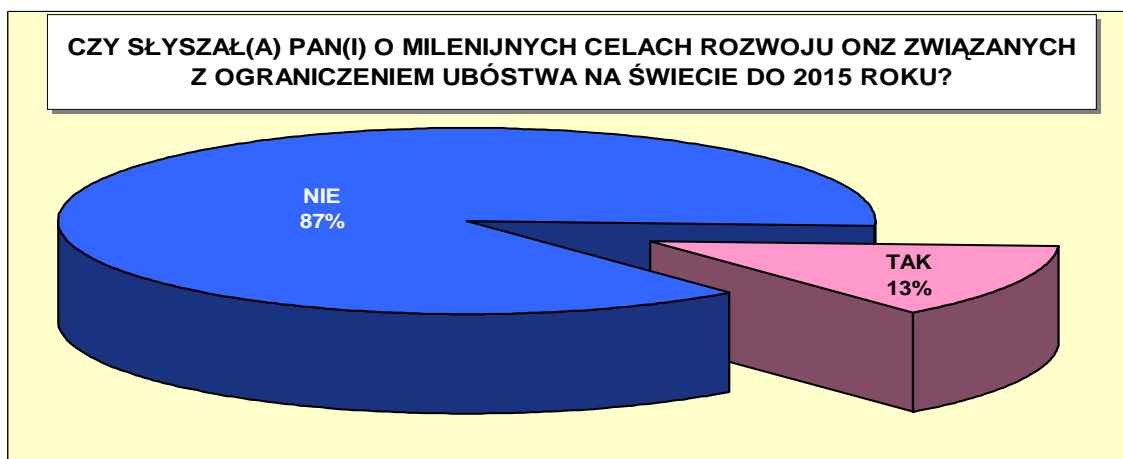
3.1. Kraje biedniejsze i gorzej rozwinięte niż Polska

W odpowiedzi na pytanie o liczbę państw – spośród wszystkich państw na świecie – biedniejszych i gorzej rozwiniętych od Polski respondenci średnio wskazują 81³. Przekonanie, że w trudniejszej od Polski sytuacji znajduje się połowa lub więcej krajów świata, reprezentowane jest przez 37% badanych. Niecała jedna piąta wskazuje prawidłową odpowiedź, tj. uważa, że ponad 100 państw jest w gorszej sytuacji niż Polska⁴.

3.2. Milenijne Cele Rozwoju

O Milenijnych Celach Rozwoju słyszał co ósmy Polak. Znajomość tych celów wiąże się z zainteresowaniem polityką – ponad jedna czwarta deklarujących się jako bardzo zainteresowanych polityką zna tematykę Milenijnych Celów Rozwoju.

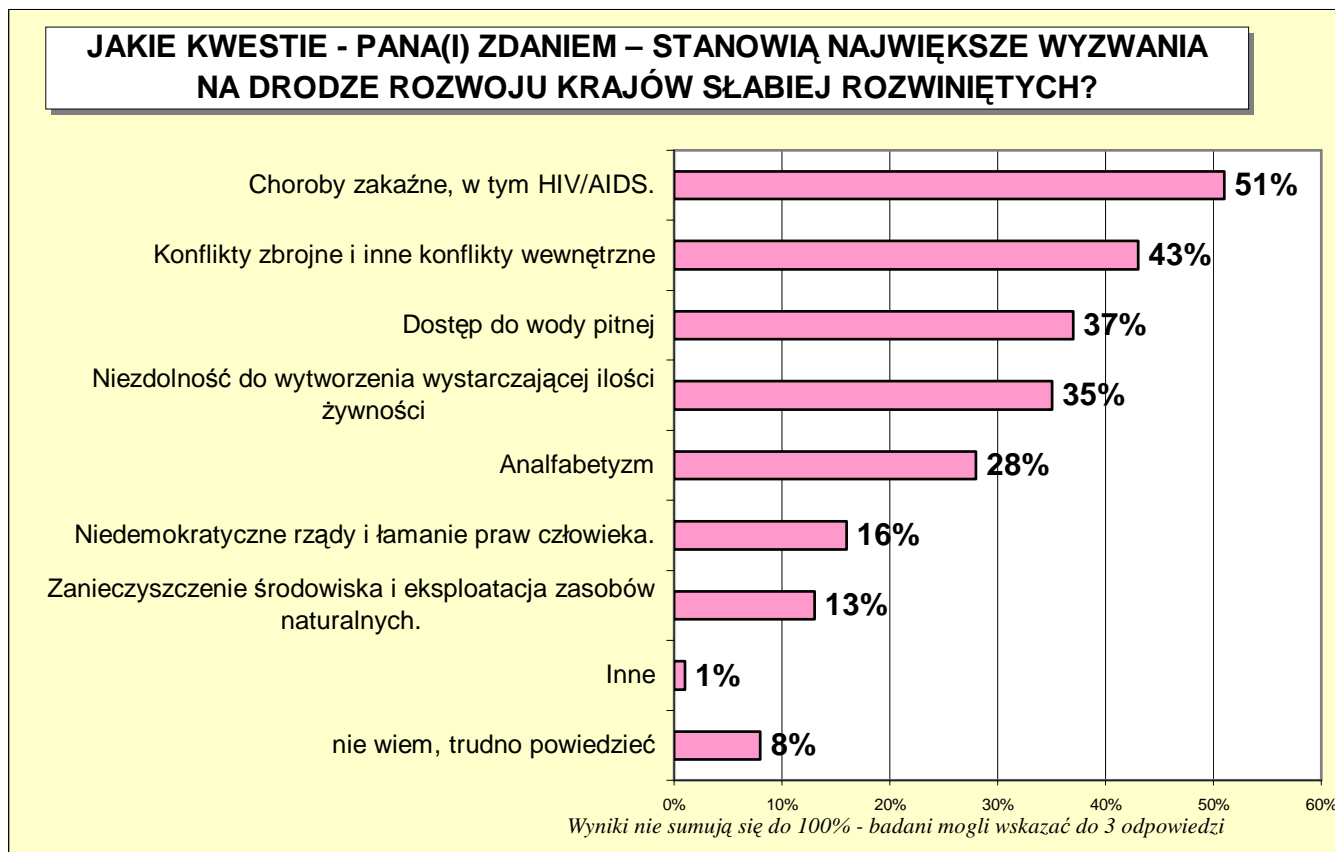

³ Pytanie miało charakter otwarty. Respondenci sami podawali liczbę krajów ocenianych jako będące w sytuacji gorszej niż Polska, a uzyskane odpowiedzi zostały pogrupowane oraz wyliczono z nich średnią.

⁴ W rankingu państw pod względem wskaźnika rozwoju społecznego (Human Development Index – HDI), publikowanym corocznie przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP), w 2008 roku Polska znajduje się na 39. miejscu. W rankingu według kryterium dochodu narodowego *per capita* Polska zajmuje miejsce w piątej dekadzie.

3.3. Największe wyzwania na drodze rozwoju krajów słabiej rozwiniętych

Za najpoważniejszy problem, z jakim muszą się zmierzyć kraje słabiej rozwinięte, Polacy uznają choroby zakaźne, w tym HIV/AIDS – na kwestię tę wskazało 51% badanych. W dalszej kolejności badani podają konflikty zbrojne i inne konflikty wewnętrzne (43%), brak dostępu do wody pitnej (37%) oraz niezdolność do wytworzenia wystarczającej ilości żywności (35%). Ponad jedna czwarta osób mówi o zagrożeniach wynikających z analfabetyzmu. Najmniejsze znaczenie Polacy przypisują niedemokratycznym rządům i łamaniu praw człowieka (16%) oraz zanieczyszczeniu środowiska i eksploatacji zasobów naturalnych (13%).

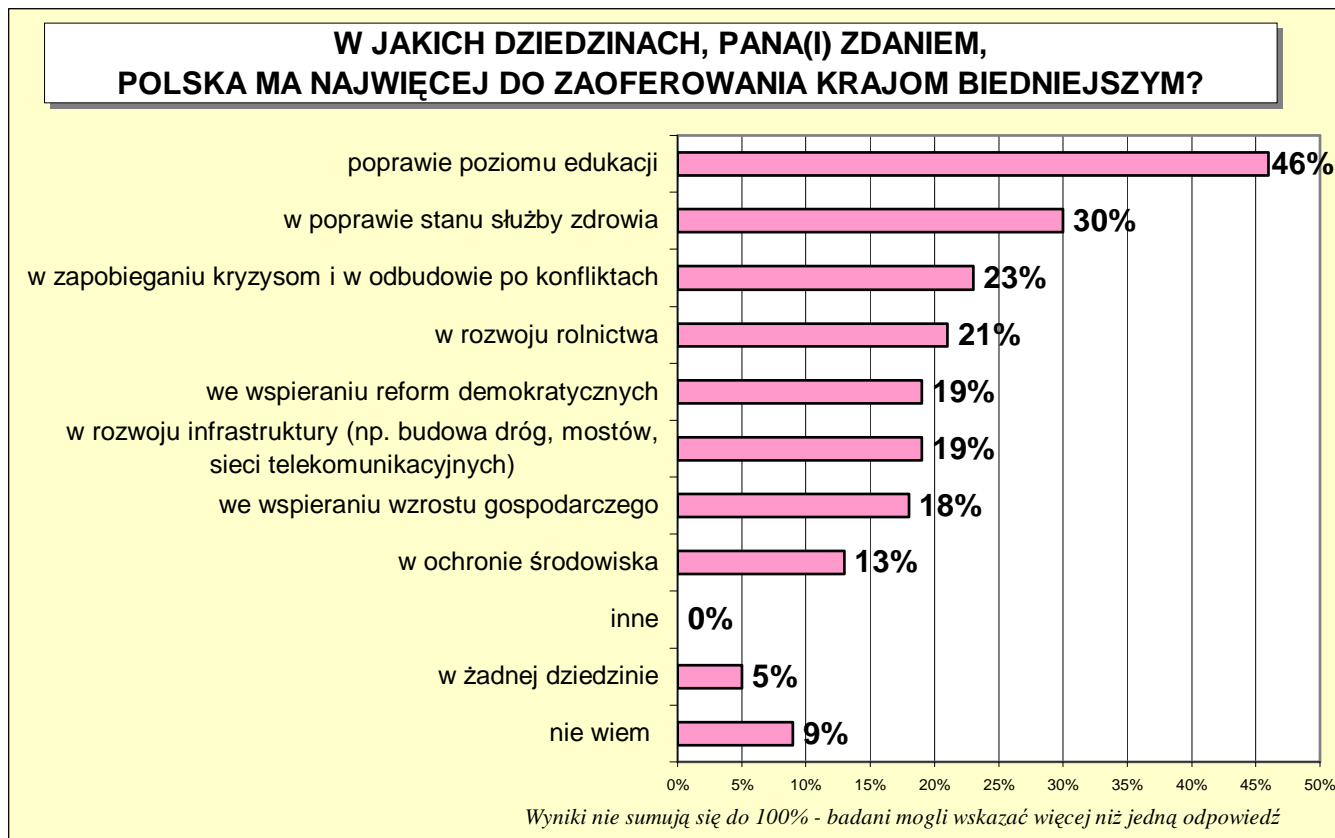

Wyniki te pokazują, że problemy obejmujące zagrożenie życia (choroby, konflikty zbrojne, dostęp do wody pitnej i żywności) oraz edukacja (analfabetyzm) są przez Polaków postrzegane jako bardziej istotne dla rozwoju niż zagrożenia wynikające z ustroju politycznego (niedemokratyczne reżimy, łamanie praw człowieka) czy niszczenia środowiska.

4. Dziedziny, sposoby i kierunki pomocy

4.1. Co Polska może zaoferować

Zdaniem Polaków Polska ma najwięcej do zaoferowania biedniejszym krajom w takich dziedzinach jak edukacja i służba zdrowia (wymieniane odpowiednio przez 46% i 30% badanych) oraz zapobieganie kryzysom i odbudowa po konfliktach (23%).

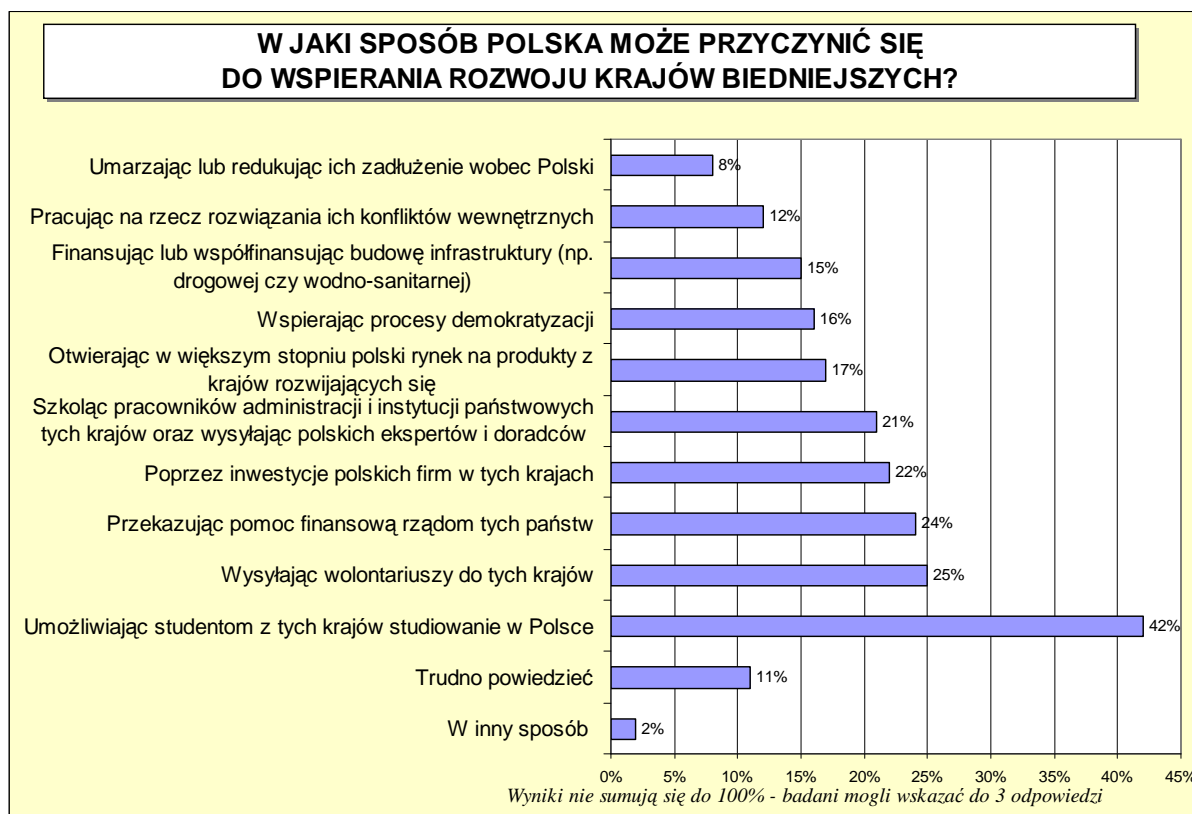

Odpowiedź „nie wiem” nie była odczytywana respondentom.

W porównaniu z rokiem 2007 wyraźnie wzrosła liczba wskazań na rozwój rolnictwa (z 16% do 21%) Tylko 5% badanych twierdzi, że Polska w żadnej dziedzinie nie ma nic do zaoferowania krajom biedniejszym.

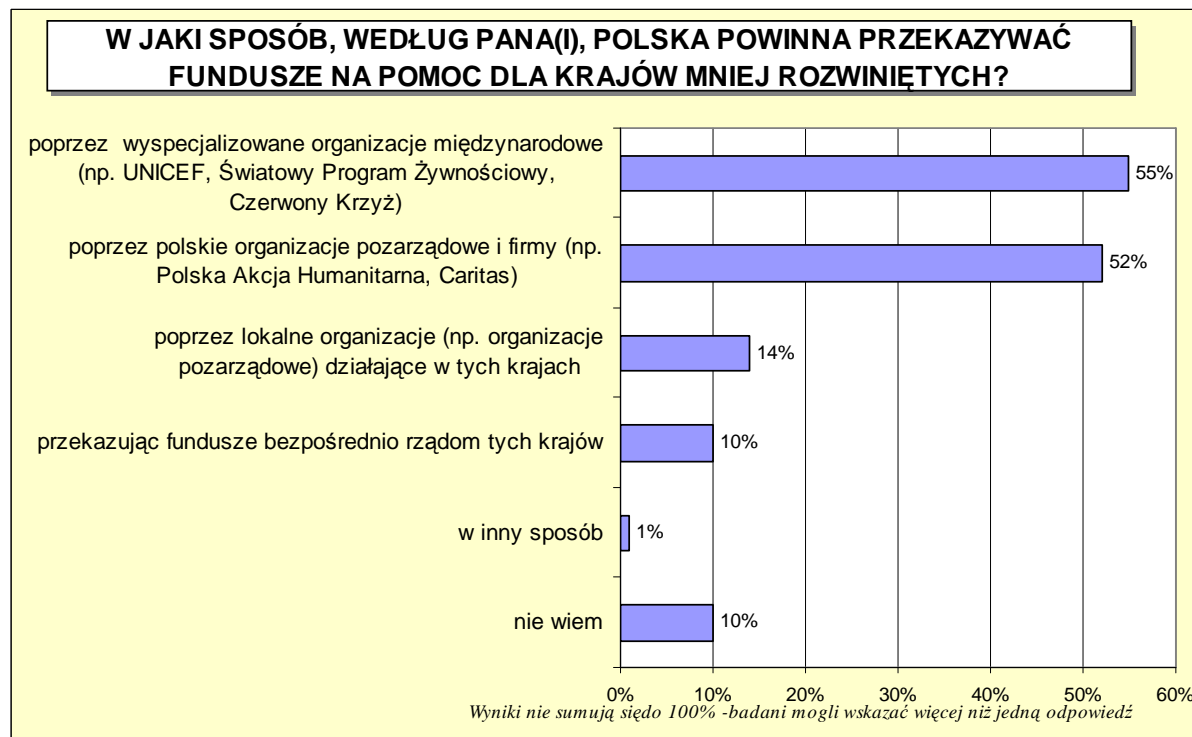
4.2. Sposoby i kanały pomocy

Mówiąc o rekomendowanych sposobach wspierania uboższych krajów, badani na pierwszym miejscu wymieniają stworzenie studentom z tych krajów możliwości studiowania w Polsce (na ten kierunek działań wskazuje przeszło czterech na dziesięciu badanych, tj. 42%). Na drugim miejscu respondenci podają wysyłanie wolontariuszy do krajów potrzebujących pomocy (25%). Podobne znaczenie przypisują przekazywaniu pomocy finansowej rządów krajów rozwijających się (24%), inwestycjom polskich firm w tych krajach (22%), szkoleniom pracowników administracji i instytucji państwowych tych krajów oraz wysyłaniu polskich ekspertów i doradców. Warto zauważyć, że przekazywanie pomocy finansowej rządów krajów słabiej rozwiniętych jest wskazywane znacznie częściej niż umarzanie lub redukcja ich zadłużenia wobec Polski (odpowiednio 24% i 8%). Stosunkowo niewielkie znaczenie badani Polacy przypisują podejmowaniu działań na rzecz demokratyzacji (16%) i rozwiązywaniu konfliktów wewnętrznych (12%).

Odpowiedź „trudno powiedzieć” nie była odczytywana respondentom

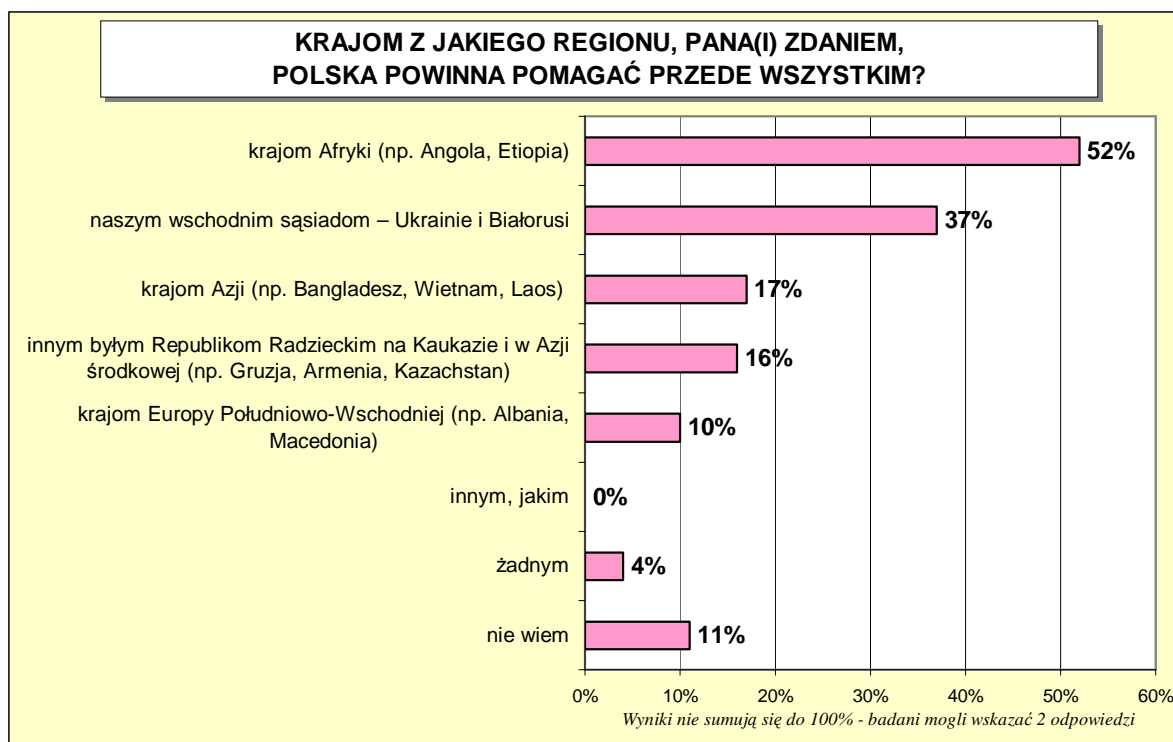
Preferowanymi kanałami przekazywania przez Polskę funduszy na pomoc dla krajów słabiej rozwiniętych są wyspecjalizowane organizacje międzynarodowe (55%) oraz polskie organizacje pozarządowe i firmy (52%).

Od roku 2004 preferencje Polaków co do pożądanego sposobu przekazywania środków pomocowych nie zmieniły się znacząco.

4.3. Geograficzne kierunki pomocy

Zdaniem respondentów Polska powinna pomagać przede wszystkim krajom Afryki (52%), a w drugiej kolejności naszym wschodnim sąsiadom – Ukrainie i Białorusi (37%).

Odpowiedź „nie wiem” nie była odczytywana respondentom.

W porównaniu z badaniem z 2007 roku o 5 punktów procentowych zmalał odsetek wskazań na kraje Afryki i o tyle wzrósł odsetek wskazań na Ukrainę i Białoruś. W 2004 roku aż 15% respondentów było zdania, że Polska nie powinna pomagać żadnemu krajowi. Odsetek ten wyraźnie się zmniejszył i obecnie wynosi 4%.

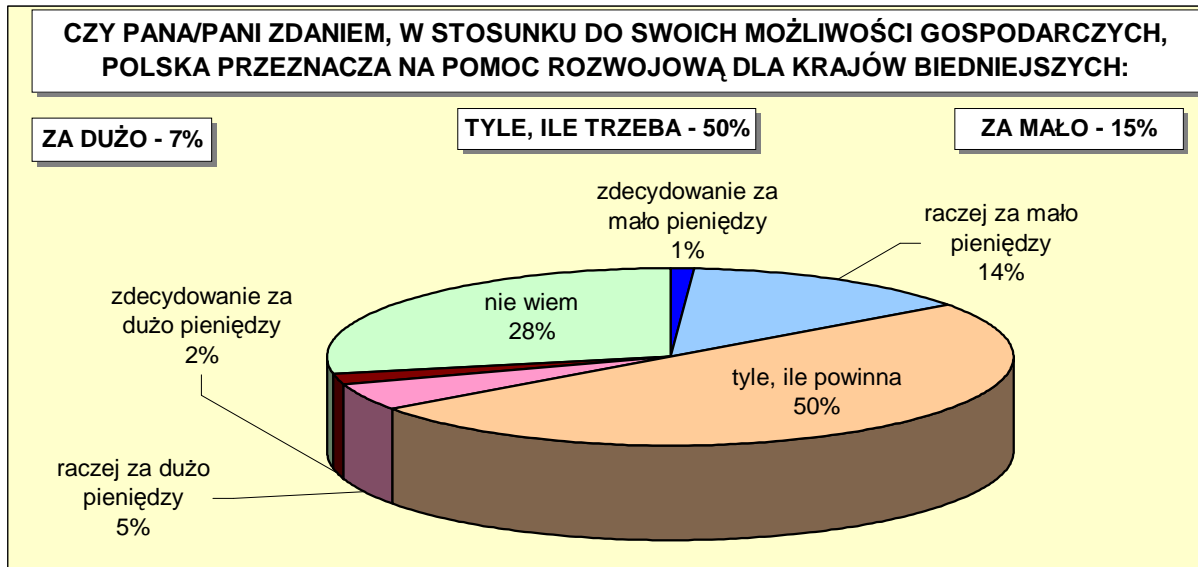
KRAJOM Z JAKIEGO REGIONU, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA POMAGAĆ PRZEDE WSZYSTKIM?				
	IX 2004	XII 2006	XI 2007	XII 2008
krajom Afryki (np. Angola, Etiopia)	51%	57%	57%	52%
naszym wschodnim sąsiadom – Ukrainie i Białorusi ^{*)}	25%	37%	32%	37%
innym byłym republikom radzieckim na Kaukazie i w Azji Środkowej (np. Gruzja, Armenia, Kazachstan)	12%	16%	20%	17%
krajom Azji (np. Bangladesz, Wietnam, Laos)	11%	17%	17%	16%
krajom Europy Południowo-Wschodniej (np. Albania, Macedonia) ^{**)}	7%	9%	11%	10%
innym, jakim	3%	1%	0%	0%
żadnym	15%	4%	3%	4%
<i>nie wiem</i>	5%	8%	11%	11%

Wyniki nie sumują się do 100% – badani mogli wskazać do dwóch odpowiedzi.

Odpowiedzi zapisane kursywą nie były odczytywane respondentom.

5. Wielkość polskiej pomocy

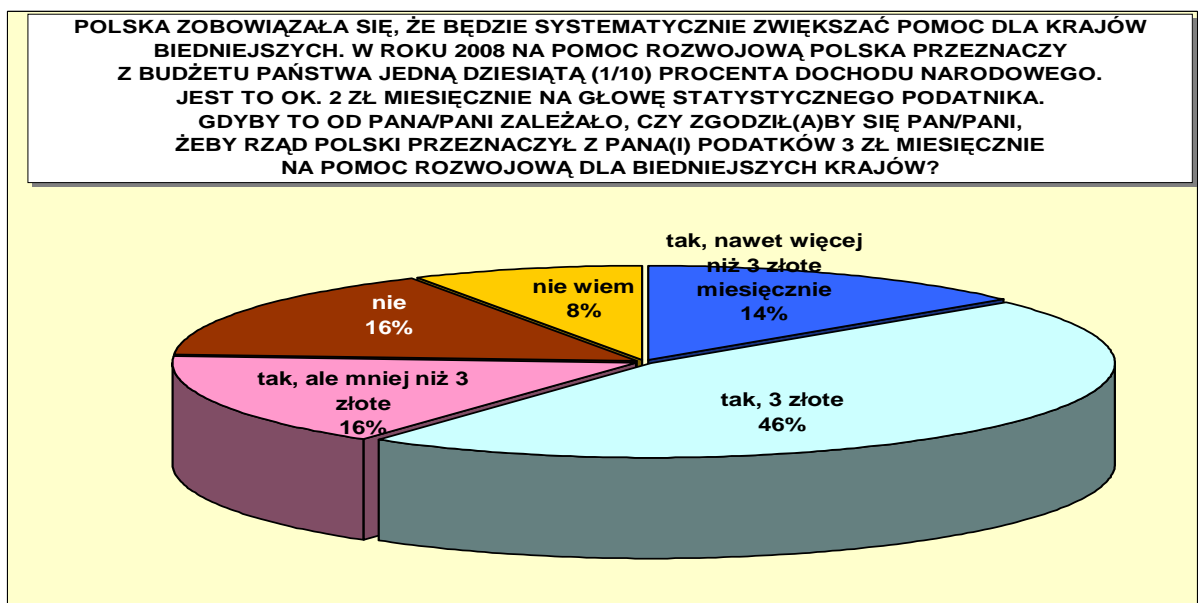
Połowa badanych uważa, że w stosunku do swoich możliwości gospodarczych Polska przeznaczą na pomoc rozwojową dla biedniejszych krajów tyle pieniędzy, ile powinna. Zdaniem jedynie 7% respondentów Polska przeznaczą na pomoc dla innych krajów za dużo pieniędzy, a w opinii 15% – za mało.

Odpowiedź „nie wiem” nie była odczytywana respondentom

Opinie Polaków w kwestii wielkości finansowego zaangażowania Polski w pomoc rozwojową nie zmieniły się w sposób istotny w ciągu ostatnich czterech lat. W kolejnych badaniach nieznacznie, ale systematycznie wzrasta odsetek osób przekonanych o zbyt małej pomocy finansowej (z 12% w 2004 roku do 15% w 2008 roku). Zmniejszył się natomiast dwukrotnie odsetek osób, których zdaniem Polska przeznaczą na pomoc dla innych krajów za dużo pieniędzy (z 14% do 7% między rokiem 2004 a 2008).

Ponad trzy czwarte Polaków (76%) zgadza się, aby z ich podatków polski rząd przeznaczą środki na pomoc rozwojową dla biedniejszych krajów. Dominująca grupa (46%) akceptuje przeznaczenie na ten cel z pieniędzy podatników 3 zł miesięcznie, a 14% Polaków uważa, że powinno to być nawet więcej niż 3 zł miesięcznie.

Odpowiedź „nie wiem” nie była odczytywana respondentom.

Od 2004 roku systematycznie rośnie odsetek respondentów, którzy zgodziliby się na przekazanie nawet więcej niż 3 złotych miesięcznie ze swoich podatków na pomoc rozwojową (z 6% w 2004 roku do 14% w 2008 roku). Jednocześnie obniża się odsetek osób, które nie zgodziłyby się, aby ich pieniądze z podatków kierowane były na pomoc rozwojową (z 25% w 2004 do 16% w 2008 roku).

6. Działania pomocowe w zakresie demokratyzacji

W badaniu pytano respondentów nie tylko o stosunek do pomocy rozwojowej dla biedniejszych krajów, ale także o aktywność Polski w promowaniu demokracji w krajach, w których prawa i wolności obywatelskie nie są przestrzegane.

W opinii Polaków podstawowym czynnikiem przemawiającym za podejmowanie przez Polskę działań na rzecz demokratyzacji jest zgoda danego kraju na taką pomoc (29%). Istotne jest także istnienie w tym kraju licznej mniejszości polskiej (22%), choć w porównaniu z latami poprzednimi jest to warunek o słabnącym poparciu. Zbliżone znaczenie mają: położenie geograficzne (21%), podejmowanie podobnych działań przez inne kraje (21%) oraz istnienie w danym kraju demokratycznej opozycji (20%). Jedynie w opinii 6% respondentów Polska w ogóle nie powinna angażować się w takie działania. Jest to wyraźny spadek, aż o 10 punktów procentowych, w porównaniu z rokiem 2006, gdy uważało tak 16% społeczeństwa. Zdaniem 8% badanych żadne kryteria nie są potrzebne – Polska powinna reagować zawsze, gdy demokracja i prawa człowieka nie są przestrzegane.

Oprócz udzielania pomocy rozwojowej dla krajów biedniejszych Polska aktywnie promuje także demokrację, przestrzeganie praw człowieka i podstawowych wolności obywatelskich w krajach, w których istnieją niedemokratyczne rządy. Demokrację charakteryzują wolne wybory, rządy prawa, jawność życia publicznego, społeczeństwo obywatelskie, ochrona podstawowych wolności obywatelskich oraz swoboda zrzeszania się i wyrażania opinii. Polska posiada doświadczenie w zakresie wspierania przemian demokratycznych. Uważa się zatem, że powinna odgrywać aktywną rolę w tej dziedzinie.

CO (JAKIE KRYTERIA) POWINNO, PANA/PANI ZDANIEM, DECYDOWAĆ O PODEJMOWANIU LUB NIE PRZEZ POLSKĘ DZIAŁAŃ Z ZAKRESU DEMOKRATYZACJI W KONKRETNICH KRAJACH?

	XII 2006	XI 2007	XII 2008
zgoda rządu danego kraju na taką pomoc	21%	24%	29%
istnienie w danym kraju licznej mniejszości polskiej	26%	23%	22%
położenie geograficzne danego kraju (inna polityka wobec Białorusi i Chin)	20%	20%	21%
podejmowanie podobnych działań przez inne kraje	16%	15%	21%
istnienie w danym kraju demokratycznej opozycji	18%	18%	20%
inne kryteria	0%	0%	1%
<i>żadne – Polska powinna podejmować takie działania w każdej sytuacji, gdy demokracja i prawa człowieka nie są przestrzegane</i>	6%	9%	8%
<i>Polska w ogóle nie powinna angażować się w działania na rzecz demokratyzacji w innych krajach</i>	16%	12%	6%
<i>trudno powiedzieć</i>	15%	20%	16%

Wyniki nie sumują się do 100% – badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Odpowiedzi zapisane kursywą nie były odczytywane respondentom.

Wszystkie osoby – z wyłączeniem tych, które są przeciwne zaangażowaniu Polski w działania na rzecz demokratyzacji w innych krajach – zapytano następnie o to, w jaki sposób Polska powinna promować demokrację.

Dominowały opinie (39%) mówiące o wymianie młodzieży z krajami, w których nadal istnieją niedemokratyczne rządy. Inne najbardziej pożądane przez Polaków sposoby promowania demokracji to zapraszanie przedstawicieli opozycji demokratycznej z tych krajów do Polski (30%), wspieranie niezależnego radia i telewizji (26%) oraz udzielanie stypendiów na studia w Polsce (26%). W stosunku do wyników uzyskanych rok wcześniej spadła liczba osób wskazujących podnoszenie kwestii promowania demokracji na forach organizacji międzynarodowych.

W JAKI SPOSÓB, PANA/PANI ZDANIEM, POLSKA POWINNA PROMOWAĆ DEMOKRACJĘ W KRAJACH, W KTÓRYCH ISTNIEJĄ NIEDEMOKRATYCZNE RZĄDY?			
	XII 2006 (N=846)	XI 2007 (N=878)	XII 2008 (N=941)
prowadzić wymianę młodzieży z tymi krajami	39%	39%	39%
zapraszać do Polski przedstawicieli opozycji demokratycznej	30%	30%	30%
wspierać niezależne radio i telewizję, nadające spoza granic tego kraju	37%	29%	26%
udzielać studentom z tych krajów stypendiów na studia w Polsce	28%	27%	26%
podnosić tę kwestię na forach organizacji międzynarodowych (np. Organizacji Narodów Zjednoczonych, Parlamentu Europejskiego, Rady Europy)	33%	31%	25%
wspierać niezależną prasę w tych krajach	28%	25%	20%
wspierać tworzenie portali internetowych z niezależnymi informacjami	13%	15%	13%
w inny sposób	0%	0%	1%
<i>trudno powiedzieć</i>	14%	21%	21%

Wyniki z wyłączeniem osób, których zdaniem Polska w ogóle nie powinna angażować się w działania na rzecz demokratyzacji w innych krajach

Załącznik 1. Kwestionariusz

O1	Z 200 państw na świecie, ile państw – Pana(i) zdaniem - jest biedniejszych i gorzej rozwiniętych od Polski? <i>Daj czas na zastanowienie się. Dopytaj. Wpisz liczbę podaną przez respondenta.</i> (wpisać podaną liczbę)	O2
		997 – Nie wiem	
O2	Czy słyszał(a) Pan(i) o Milenijnych Celach Rozwoju ONZ związanych z ograniczeniem ubóstwa na świecie do 2015 roku?	1 - tak 2 – nie	O3
O3	Czy w ciągu ostatnich dwóch-trzech miesięcy zetknął(a) się Pan(i) z informacjami o pomocy Polski dla innych krajów?	1. tak 2. nie	O4 O5
O4	Skąd pochodziły te informacje? <i>Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi</i>	1. z prasy 2. radia 3. telewizji 4. z Internetu 5. ze szkoły, uczelni 6. od rodziny, znajomych 7. z wystawy, ulotki ... 96. z innych źródeł (jakich?).....zapisz 97. nie pamiętam	O4a
O4a	Jeśli tak, czego dotyczyły / o czym były te informacje? <i>Zapisz dokładnie! Dopytaj.</i>		O5
O5	Jakie kwestie – Pana(i) zdaniem – stanowią największe wyzwania na drodze rozwoju krajów słabiej rozwiniętych? <i>Wręcz kartę O5</i> <i>Można wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze sprawy</i>	1. Analfabetyzm 2. Choroby zakaźne, w tym HIV/AIDS 3. Dostęp do wody pitnej 4. Niezdolność do wytworzenia wystarczającej ilości żywności 5. Zanieczyszczenie środowiska i eksploatacja zasobów naturalnych 6. Konflikty zbrojne i inne konflikty wewnętrzne 7. Niedemokratyczne rządy i łamanie praw człowieka 96. Inne 97. nie wiem, trudno powiedzieć	Opis przed O6
Odczytaj: Wiele państw oraz organizacje międzynarodowych wspomaga rozwój krajów mniej rozwiniętych. Pomaga im finansowo i materialnie oraz wysyła specjalistów. Celem tej pomocy jest wsparcie wzrostu gospodarczego i zmniejszenie ubóstwa, wsparcie reform demokratycznych, rządów prawa i samorządności, zapobieganie konfliktom wewnętrznym i wzrost bezpieczeństwa w świecie. Pomoc rozwojowa nie jest pomocą humanitarną świadczoną doraźnie w przypadku katastrof humanitarnych, klęsk żywiołowych, konfliktów militarnych, itp. lecz ma wspierać trwale rozwój ubogich krajów.			
O6	Czy uważa Pan(i), że Polska powinna, czy nie powinna wspomagać rozwój krajów słabiej rozwiniętych? <i>Jedna odpowiedź</i>	1 – zdecydowanie powinna 2 – raczej powinna 3 – raczej nie powinna 4 – zdecydowanie nie powinna 97 – nie wiem	O7 O8 O9
O7	Jeśli tak, to dlaczego? <i>Można wskazać więcej niż jedną odpowiedź</i>	1. mamy moralny obowiązek pomagać biedniejszym krajom 2. bogatsze państwa pomogły nam, więc teraz my powinniśmy pomóc biedniejszym 3. Polska jest krajem wystarczająco zamożnym, by pomagać innym 4. pomaganie innym może przynieść nam korzyści, np. zwiększyć prestiż Polski na świecie 5. konieczność pomocy wynika z międzynarodowych zobowiązań przyjętych przez Polskę 96. z innych powodów 97. nie wiem	O9

O8	<p>Jeśli nie, to dlaczego?</p> <p><i>Można wskazać więcej niż jedną odpowiedź.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polsce nikt nie pomagał, więc i my nie musimy pomagać innym 2. Polska jest krajem zbyt biednym, by pomagać innym 3. powinniśmy najpierw rozwiązać nasze własne problemy 4. każde państwo powinno samo troszczyć się o siebie 5. pieniądze, które otrzymują biedne kraje, są źle wykorzystywane 96. inne 97. nie wiem 	O9
O9	<p>W jaki sposób Polska może przyczynić się do wspierania rozwoju krajów biedniejszych?</p> <p><i>Wręcz kartę O9</i></p> <p><i>Można wskazać nie więcej niż 3 odpowiedzi</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. przekazując pomoc finansową rządów tych państw 2. umożliwiając studentom z tych krajów studiowanie w Polsce 3. szkoląc pracowników administracji i instytucji państwowych tych krajów oraz wysyłając polskich ekspertów i doradców 4. finansując lub współfinansując budowę infrastruktury (np. drogowej czy wodno-sanitarnej) 5. otwierając w większym stopniu polski rynek na produkty z krajów rozwijających się 6. poprzez inwestycje polskich firm w tych krajach 7. umarzając lub redukując ich zadłużenie wobec Polski 8. wspierając procesy demokratyzacji w tych krajach 9. pracując na rzecz rozwiązania konfliktów wewnętrznych w tych krajach 10. wysyłając wolontariuszy do tych krajów 96. w inny sposób (jaki?).....zapisz 97. trudno powiedzieć 	O10
O10	<p>Krajom z jakiego regionu, Pana(i) zdaniem, Polska powinna pomagać przede wszystkim?</p> <p><i>Można wskazać dwie odpowiedzi.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. naszym wschodnim sąsiadom – Ukrainie i Białorusi 2. innym byłym republikom radzieckim na Kaukazie i w Azji Środkowej (np. Gruzja, Armenia, Kazachstan) 3. krajom Europy Południowo-Wschodniej (np. Albania, Macedonia) 4. krajom Afryki (np. Angola, Etiopia) 5. krajom Azji (np. Bangladesz, Wietnam, Laos) 96. innym, jakim?.....zapisz 95. żadnym 97. nie wiem (spontanicznie) 	O11
O11	<p>W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska ma najwięcej do zaoferowania krajom biedniejszym?</p> <p><i>Można wskazać więcej niż jedną odpowiedź.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. w zapobieganiu kryzysom i w odbudowie po konfliktach 2. w poprawie stanu służby zdrowia 3. poprawie poziomu edukacji 4. w ochronie środowiska 5. we wspieraniu wzrostu gospodarczego 6. we wspieraniu reform demokratycznych 7. w rozwoju infrastruktury (np. budowa dróg, mostów, sieci telekomunikacyjnych) 8. w rozwoju rolnictwa 96. inne 95. w żadnej dziedzinie 97. nie wiem 	O12
O12	<p>W jaki sposób, według Pana(i), Polska powinna przekazywać fundusze na pomoc dla krajów mniej rozwiniętych?</p> <p><i>Można wskazać więcej niż jedną odpowiedź.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. poprzez polskie organizacje pozarządowe i firmy (np. Polska Akcja Humanitarna, Caritas) 2. poprzez wyspecjalizowane organizacje międzynarodowe (np. UNICEF, Światowy Program Żywnościowy, Czerwony Krzyż) 3. poprzez lokalne organizacje (np. organizacje pozarządowe) działające w tych krajach 4. przekazując fundusze bezpośrednio rządów tych krajów 96. w inny sposób 97. nie wiem 	O13
O13	<p>Czy Pana/Pani zdaniem, w stosunku do swoich możliwości gospodarczych, Polska przeznaczą na pomoc rozwojową dla krajów biedniejszych:</p> <p><i>Jedna odp.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. zdecydowanie za mało pieniędzy 2. raczej za mało pieniędzy 3. tyle, ile powinna 4. raczej za dużo pieniędzy 5. zdecydowanie za dużo pieniędzy 97. nie wiem 	O14

O14	<p>Polska zobowiązała się, że będzie systematycznie zwiększać pomoc dla krajów biedniejszych. W roku 2008 na pomoc rozwojową Polska przeznaczy z budżetu państwa jedną dziesiątą (1/10) procenta dochodu narodowego. Jest to ok. 2 zł miesięcznie na głowę statystycznego podatnika. Gdyby to od Pana/Pani zależało, czy zgodził(a)by się Pan/Pani, żeby rząd Polski przeznaczył z Pana(i) podatków 3 zł miesięcznie na pomoc rozwojową dla biedniejszych krajów?</p> <p><i>Jedna odp.</i></p>	<p>1. tak, nawet więcej niż 3 złote miesięcznie 2. tak, 3 złote 3. tak, ale mniej niż 3 złote 4. nie 97. <i>nie wiem (spontanicznie)</i></p>	Opis przed O15
<p><i>Odczytaj:</i></p> <p>Oprócz udzielania pomocy rozwojowej dla krajów biedniejszych, Polska aktywnie promuje także demokrację, przestrzeganie praw człowieka i podstawowych wolności obywatelskich w krajach, w których istnieją niedemokratyczne rządy.</p> <p>Demokrację charakteryzują wolne wybory, rządy prawa, jawność życia publicznego, społeczeństwo obywatelskie, ochrona podstawowych wolności obywatelskich oraz swoboda zrzeszania się i wyrażania opinii.</p> <p>Polska posiada doświadczenie w zakresie wspierania przemian demokratycznych. Uważa się zatem, że powinna odgrywać aktywną rolę w tej dziedzinie.</p>			
O15	<p>Co, jakie kryteria – Pana(i) zdaniem – powinny decydować o podejmowaniu – lub nie – przez Polskę działań z zakresu demokratyzacji w konkretnych krajach?</p> <p><i>Wszystkie właściwe odpowiedzi</i></p>	<p>1. położenie geograficzne danego kraju (inna polityka wobec Białorusi i Chin) 2. istnienie w danym kraju demokratycznej opozycji 3. zgoda rządu danego kraju na taką pomoc 4. istnienie w danym kraju licznej mniejszości polskiej 5. podejmowanie podobnych działań przez inne kraje 96. inne kryteria, jakie?.....<i>zapisz</i></p> <p>90. <i>żadne – Polska powinna podejmować takie działania w każdej sytuacji, gdy demokracja i prawa człowieka nie są przestrzegane</i></p> <p>91. <i>Polska w ogóle nie powinna angażować się w działania na rzecz demokratyzacji w innych krajach</i></p> <p>97. <i>trudno powiedzieć</i></p>	O16
			next
			O16
O16	<p>W jaki sposób, Pana(i) zdaniem, Polska powinna promować demokrację w krajach, w których istnieją niedemokratyczne rządy?</p> <p><i>Wręcz kartę O16</i></p> <p><i>Wszystkie właściwe odpowiedzi</i></p>	<p>1. wspierać niezależną prasę w tych krajach 2. wspierać niezależne radio i telewizję, nadające spoza granic tego kraju 3. wspierać tworzenie portali internetowych z niezależnymi informacjami 4. zapraszać do Polski przedstawicieli opozycji demokratycznej 5. prowadzić wymianę młodzieży z tymi krajami 6. udzielać studentom z tych krajów stypendiów na studia w Polsce 7. podnosić tę kwestię na forach organizacji międzynarodowych (np. Organizacji Narodów Zjednoczonych, Parlamentu Europejskiego, Rady Europy)</p> <p>96. <i>w inny sposób, jaki?.....zapisz</i></p> <p>97. <i>trudno powiedzieć</i></p>	next